

ВІСНИК СЕКЦІЇ ІСТОРІЇ
УКРАЇНИ

302 West 13th Street—New York, N.Y. 10014

(212) WA 9-7622

Ч. 6

В е р е с е н ь

1976

З М І С Т

- I. Праці членів Секції / квітень 1975 - квітень 1976 /
1. Ювілей 200-річчя ЗДА і історія української іміграції в ЗДА.
  2. Інші праці членів Секції в попереднім періоді.
- II. Діяльність Комісії Англомовного Видання 10-томової Історії України-Руси Акад. Михайла Грушевського.
- III. Замітки
1. Питання роз'язнених статутових зв'язків окремих НТШ і Секцій з Головною Радою НТШ.
  2. Що деяким колам американських професорів не подобається в українській англомовній історіографії.

I.

Праці членів Секції Історії України / квітень 1975 - квітень 1976 /

1.

Ювілей 200-річчя ЗДА і історія української іміграції в ЗДА

О. ПРОФ. Д-Р МЕЛЕТІЙ ВОЙНАР, ЧСВВ

- Легально-канон. база Української Католицької Церкви в Америці
/ Англomовна студійна стаття до англomовного збірника УКА "Українське
насліддя в З'єдинених Державах Америки/.

ПРОФ. Д-Р МАТВІЙ СТАХІВ в Америці:

- Минуле й майбутнє українців / З історії української іміграції в ЗДА
та її організаційних змагань. Скрантон, 1950, ст.84.

- Нова Україна в Америці. Національно-громадська діяльність української
іміграції в З'єдин. Державах Америки на тлі братських організацій.
/ Ювілейна книга Українського Робітничого Союзу, Скрантон, 1960, стор.
73-115/.

- Розвиток національно-церковної, суспільної, культурної і політичної
організації Українців в Америці до Другої Світової Війни.

/ Англomовна студійна стаття до згаданого Збірника УКА /.

- Як давно є Українці в Америці і що вони принесли з собою для вкладу
в суспільне життя країни.

/ Англomовна доповідь для студенток Меривуд Каледж у Скрантоні, Па. /.

ПРОФ. Д-Р ПЕТРО СТЕГНО

- Ukrainians in North America: A Bibliographical Directory, co-editor,
Champaign, Ill.; Association for Advancement of Ukrainian Studies,
19 of December, 1975, 375 pp.

2.

Інші праці членів Секції в попереднім періоді.

О. ПРОФ. Д-Р МЕЛЕТІЙ ВОЙНАР

- Marriage, Mixed - (New Catholic Encyclopedia, vol.XVI Supplement
1967-1974, p.283-4).

- Basilian Seminaries, Colleges, and Schools (XVII-XVIII) - (Analecta Ordinis S.Basilii Magni, Sec.II, vol.IX (XV), Fasc.1-4, (Romae 1974), pp. 48-63).
- Basilian Scholars and Publishing Houses (XVII-XVIII) - (Ib., p.64-94).
- Basilian missionary Work - (Missionaries and Missions (XVII-XVIII) - Ib., p.95-110).
- Canonial Aspects of the Decree and Current Codification of Conomical Law / Доповідь в Університеті Льйолі, Шикаго, 1974 /.
- Частина перекладу 2-го тому М. Грушевського - Історія України-Руси.
- Василіяни - їхня роля в Унії Київської Митрополії / Збірник з нагоди 100-річчя НТШ /.
- Помісність Української Церкви в листах проф. М. Чубатого / Збірник на честь проф. Миколи Чубатого /.

Тема над якою працює:

- Introduction in IUS CANONICUM ORIENTALE /загальна частина пригото-
вана до друку/.

ПРОФ. Д-Р МИКОЛА В. МИТРОСЬКИЙ

- Вклад НТШ в науку в США - Доповідь на Конференції в Ратгерському університеті 25.березня 1976. Виходить друком під його редакцією "Про історичні початки східного слов'янства", книга на 250 ст. Він виготовляє теж до друку перероблене і поштанове видання його книги "Філософічні основи економічних доктрин". Обі книги публікуються англійською мовою. Він зрештою також "Записки НТШ, Свіжля Історії України, які є в друку.

ПРОФ. Д-Р СТЕПАН М. ГОРАК

- "Soviet Historiography and the New Nationalities Policy: A Case Study, Belorussia and Ukraine." (Change and Adaptation in Soviet and East European Politics. Eds. Jane P. Shapiro and Peter J. Potichnyj. New York, Praeger, 1976.) (April)
- "Problems of Periodization and Terminology in Ukrainian Historiography." (Nationalities Papers, vol.III, no.2, Fall 1975)
- "Alexander Herzen, Poles, and Ukrainians: Dilemma in Unity and Conflict." (East European Quaterly) (1976)
- "Ucrainica in American Education and Scholarship: An Appraisal and Critical Review." (The Ukrainian Heritage in America Ed. Dr. Walter Dushnyck.)
- Книжки для публікації в Libraries Unlimited, Inc.: The Soviet Union and Eastern Europe, 1964-1974: A Bibliographic Guide. (An annotated bibliography of 1,600 entries, circa 550 pages.)
- Michigan Academy of Sciences, Arts, and Letters, 79th annual meeting, Ann Arbor, April 4, 1975. Paper: "Alexander Herzen, Poles, and Ukrainians: Dilemma in Unity and Conflict."
- University of Ottawa, Belorussian Study Week, April 25, 1975. Paper: "Problems in the Periodization and Terminology in Belorus History".

American Association for the Advancement of Slavic Studies (AAASS), seventh national convention, Atlanta, Georgia, October 10, 1975. Paper: "Problems of Periodization and Terminology in Ukrainian Historiography."

Reviews:

- A. Levin, The Third Duma, Election and Profile (1974) In: American Historical Review, April 1975.
- J. Tomasevich, War and Revolution in Yugoslavia, 1941-1945. The Chetniks. In: History: Review of New Books, vol.III, no.7, 1975.
- R. C. Elwood, Russian Social Democracy in the Underground: A Study of the RSDRP in the Ukraine, 1907-1914. (1974) In: The Ukrainian Quarterly, vol.31, no.3, Autumn 1975.
- R. Hingley, Joseph Stalin: Man and Legend (1974). In : American Historical Review, February, 1976.

Редактор:

Edited two issues of the Nationalities Papers, vol.III, no.1 and vol.III, no.2 (Spring 1975 and Fall 1975).

Приготовляє до друку Записки НТШ.

ПРОФ. Д-Р МИХАЙЛО ГУЦУЛЯК

- Про близьке здалека. Історія Української Гімназії в Рівному, Волинь. /у друку, 260 стор./
- Українці в Британській Колумбії /на викінченні, до 500 стор./
- Українець співторив західню границю Канади /Календар-Альманах за 1975 р., Вінніпег/.
- Петро Полетика- співторець кордонів Канади і Америки /Доповідь в Канадійському Архіві-Музею в Едмонтоні, 7.VIII.1975.

ПРОФ. Д-Р ЛЕВ ДОГРЯНСЬКИЙ

- Detente. Committee on Foreign Relations, U.S. Senate, GPO, 1975.
- "In the Mainstream of Basic Issues" - The Ukrainian Quaterly, Winter 1974-75.
- Book Review, Khrushcev Remembers, - The Ukrainian Quaterly, Winter 1974-75.
- Ucrantica in American and Foreign Periodicals, - The Ukrainian Quaterly, Winter 1974-75.
- "The New Captive Nations" - Congressional Record, May 14, 1975; June 3, 1975.

- "The Institutional Mould of COMECON" - The Ukrainian Quaterly, Spring 1975.
- Book review, Sakharov Speaks, - The Ukrainian Quaterly, Spring 1975.
- Ucranica in American and Foreign Periodicals, - The Ukrainian Quaterly, Spring 1975.
- "The Illusions of Detente" - Congressional Record, July 23, 1975.
- "The Despairing West and the Confident East" - The Ukrainian Quaterly, Summer 1975; republished in Asian Outlook, Taipei, July 1975.
- Book review, USSR Agricultural Atlas, CIA, The Ukrainian Quaterly,
- Tract, The New Captive Nations, American Educational League, California, 1975.
- "CSCE and the Captive Nations" - The Ukrainian Quaterly, Autumn 1975.
- Book review, Detente: Promise and Pitfalls, The Ukrainian Quaterly, Autumn 1975.
- Ucranica in American and Foreign Periodicals, The Ukrainian Quaterly, Autumn 1975.

О.ПРОФ. Д-Р І. НАГАЄВСЬКИЙ

- "Історія Римських Вселенських Архиреїв", III том, друкується в УКУ в Римі /600 стор. машинопису/.
- Нарис Історії Української Новітньої Держави 1917-1928" /600 стор. машинопису/, друкує Вид-тво М. Коця в Нью Йорку.
- "Холмщина й Підляшшя в Берестейському Мирі", появиться в Квілейному числі "Егословія" в Римі.
- "Наш Блаженіший Отець Патріярх Йосиф І", Нива, 1975 /2/.
- Дещо про кардиналів і Римські Конгрегації, Альманах Бр. св. Андрея, 1976.
- Митр. Андрей і його думки про патріярхати /готова до друку/.
- Збирання і видання ватиканських документів про Україну /Рецензія готова до друку/.
- "History of Ukraine", "Америка", Філадельфія, друге видання, 1975.

О. ІРИНЕЇ НАЗАРКО

- "Трагічна доля княжни Євпраксії Всеволодівни" /1071-1109 р./, /"Укр. Історик" 1975 ч.1-2, стор.76-82/.
- "Митр. Йосиф Сембратович 1821-1900" /Енцикл. Українознавства, Словн. частина, зшиток 35, ст. 2747/.
- Кардинал Сильвестер Сембратович 1836-1898 /Енциклопедія Українознавства/.

- "Петро Гулак Артимовський, у 110-річчя його смерти", /"Америка", 26.IV.1975/.
- "У 150-річчя Василя Білозерського" /"Америка", 15.IV.1975/.
- "Представниця укр. модернізму в прозі" /Кат. Гриневичева/, /"Америка", 20.V.1975/.
- "Видавництво „Вік” у Києві" /1895-1918/ /"Америка", 10.V.1975/.
- "Федір Матушевський" /1869-1919 / /"Америка", 13.VI.1975/.
- "Осип Маковей" /у 50ліття його смерти/ /"Америка", 12.IX.1975/.
- "Ганс К. Андерсен - Майстер казки" /1805-1875/, /"Америка", 11.X.1975/.
- "150-річчя смерти Д. Бортнянського" /"Америка", 22.VII.1975/.
- "Академік Федір Корш" /1843-1915/, /"Америка", 26.IX.1975/.
- "Жуль Верн" У 70-річчя його смерти /1828-1905/, /"Америка", 21.X.1975/.
- "Рабіндранат Тагор" /1861-1941/, /"Америка", 11.XI.1975/.
- "Надійний Франкознавець" /Леонід Рудницький/, /"Америка", 20.I.1976/.
- "Духовий Суверен України" - Митр. Андрей Шептицький, /"Нова Зоря" - Чікаго/, 16.XI.1975/.
- "Сатирик дораджує - Михайло Зощенко /1895-1958/, /"Америка", 10.II.76/.
- "До біографії історика Михайла Слабченка" /"Америка", 7.II.1976/.
- "/Солженіцин/ між Леніном і Христом" /"Америка", 5.III.1976/.
- "Німий ювілей Т. Шевченка" /"Америка", 9.III.1976/.
- "Батикан і козаки в половині XVII сторіччя" Календар, /"Світла" на 1976 р. Торонто, ст.47-53/.
- "Христос і атом" /Доповідь в "Обнові", в Шикаго, 7.VII.1976/.
- Промова на концерті в честь Митр. А. Шептицького, в Чікаго, 1.XI.75/.
- "Історична концепція Проф. Д-р С. Томашівського" /в підготові до друку/.

Д-Р ІВАН НОВОСІВСЬКИЙ

- Спільно з Проф. В. Колотилом: Die Ukrainistik an der Universitaet in Czernowitz. In: "Alma Mater Francisco-Josephina". S.188-231 (Festschrift zum 100. Jahrestag ihrer Eröffnung 1875. Herausgegeben von Rudolf Wagner. Muenchen, 1975. 23.5 cm; 427 S.)
- "Важлива публікація про листопадовий чин". Рецензія на книжку Д-р Михайла Гуцуляка: "Перший листопад 1918 р.", Нью Йорк - Ванкувер, 1973, 407 стор. /Рецензія в "Свободі" ч. 243 і 244 за 30 і 31 грудня 1975 р./.

Виголошені доповіді:

- "Чернівецький Університет і Буковинські українці - з приводу сторіччя заснування Університету" /Доповідь на Науковій Конференції НТШ у Нью-Йорку, 31.V.1975/.
- "З історії Буковинської Гуцульщини" - /Доповідь в Літературно-Мистецькому Клубі в Нью-Йорку, 10.X.1975/.
- "До сторії Чернівецького Університету - з нагоди сторіччя його заснування" /Доповідь на Науковій Конференції УВАН, 25.X.1975/.
- "Шевченко в працях та ідеях басарабських молдован, і в басарабських періодиках до 1916 р." /Доповідь на Шевченківській Науковій Конференції НТШ у Нью-Йорку, 6.III.1976/.
- Збирає і впорядковує джерела до праці "Історія права Буковини й Басарабії"

Примітка:

Прийняті до друку такі праці:

- "Деякі українські проблеми в молдавській хроніці Йона Некулчі" /сучасника Гетьмана Мазепи/. Друкується у Збірнику УВАН на пошану Проф. О. Оглобина.
  - "Україна й проблеми Басарабії" /Друкується в Ювілейному Збірнику НТШ/ЗНТШ - доповіді Секції Історії України/.
  - "Буковинська Гуцульщина - з історично-правного аспекту"
  - "Чернівецький Університет і Буковинські українці", історичний розгляд, з приводу сторіччя заснування Університету. Прийнято до друку в ЗНТШ.
  - "Д-р Сократ Іваницький - життєвий і творчий шлях". Збірник на пошану сл. п. Д-ра Сократа Іваницького, якого Д-р Новосівський є редактором.
- ПРОФ. Д-Р ПЕТРО СТЕРЧО
- "Матвій Стахів: з нагоди 60-ліття його наукової і громадської праці", /Америка, Філадельфія, з 29-го листопада та 2-го й 5-го грудня 1975/.

- "Значення Листопадового Чину в будівництві Української Держави в 1918-1920 рр." /Слово на урочистій академії УККА у Філадельфії дня 1-го листопада 1975 р./.
- Промова на маніфестації в Дні Солідарности з Борцями за Волю України на Рідних Землях у Філадельфії дня 26-го жовтня 1975.
- "Структура УККА та вимоги життя" /Доповідь на конференції УККА в дні 10-го січня 1976 р. в Нью Йорку; опублікована у "Свободі" з 20-го, 21-го та 24-го лютого 1976 р. /.
- Співорганізатор і керівник конференції про "Ідентність Українців в Америці" в дні 15-го лютого 1976 р. заходами Ст. Джозеф'є Каледжу в Філадельфії з нагоди 200-річчя Американської Революції з доповідями Д-ра Мирона Куропася з Білого Дому та Проф. д-ра Богдана Процька з Вилланова Університету.
- "Тарас Шевченко - ідеолог безкомпромісової боротьби за національно-державне визволення України". Промова - в пошану Тараса Шевченка у Філадельфії в дні 13-го березня 1976 р.
- Координатор конференції УККА на тему "Проблеми Українського Життя в ЗДА" в суботу, 10-го квітня 1976 р. з доповіддю Проф. Д-ра Василя Смалюченка на тему "До проблем української культури й науки" та інших доповідачів про шкільництво, молодь і т.п.

Продовжує працю:

- Перекладає четвертий том Історії України-Руси Михайла Грушевського на англійську мову в рамках Секції Історії України НТШ.
- Спільно з Проф. д-ром Матвієм Стаховим перевіряє точність перекладу першого тому Історії України-Руси Михайла Грушевського, що його виконює Проф. д-р Микола Чиорвський.
- Продовжує працювати з Проф. д-ром Матвієм Стаховим над англійським томом "Історії воєнної агресії Советської Росії проти України й творення на окупованій частині української території УССР". Праця передбачена на біля 400 стор.
- Організує наукову конференцію про "Страждальчу Українську Католицьку Церкву під советами в рр. 1946-1976" в рамках 41-го Міжнародного Евхаристійного Конгресу в Філадельфії. Конференція відбудеться в приміщеннях Дрексел Університету, у вівторок, 3-го серпня 1976 р. з доповідями Його Преосвященства Преосвященного Кир Василя Гостина, о. Проф. д-ра Атанасія Пекаря, ЧСВВ, та Проф. д-ра Лева Лобрянського; отже три члени Секції Історії України братимуть активну участь у конференції.

ПРОФ. Д-Р ПЕТРО В. БІЛАНЮК

- The Christian Tradition. A History of the Development of Doctrine.
Volume 2: The Spirit of Eastern Christendom (600-1700). By Jaroslav Pelikan. Chicago and London: The University of Chicago Press, 1974.
XXV + 329 pages: Horizons 2 (Spring 1975) 135-136). (Рецензія)
- "Переднє слово": За Рідну Церкву, Том X /1975/, ч.75, стор.3-4.
- Skovoroda: Dichter, Denker, Mystiker. Dmitrij Tschizewsiij. Munich: Wilhelm Fink Verlag, 1974. 233 pp.: Canadian Slavonic Papers, Vol. XVII(1976), No.1 (Рецензія)
- Виголошені доповіді: "The Ukrainian Catholic Lay Movement 1945-1975: An interpretation". A Symposium: The Ukrainian Catholic Church: 1945-1975, La Salle College, Philadelphia, Pa., April 19, 1975.
Доповідь повторена дня 11. червня Р.Е. 1975 р. у Квінстоні в Манастирі св. Трійці.
- "Парафія як основна клітина помісности і патріархату Української Церкви" дня 20. квітня 1975 р. у Філадельфії. Повторена дня 8. червня 1975 р. у Вашингтоні.
- "The Holy Icon and Its Significance" Canadian Teilhard de Chardin Centre, Toronto, April 30, 1975, and St. Clement's Anglican Church, March 7, 1976. Radio CJRT transmission.
- "Вступ до релігійної думки в Русі-Україні дохристиянської доби", виклали на літньому семестрі Українського Вільного Університету 7-10 і 18-19 липня 1975 р., Мюнхен, Німеччина.
- "Teilhard de Chardin as a Theologian": Canadian Teilhard de Chardin Annual Meeting, August 23, 1975, Bracebridge, Ontario.
- "Вступ до класифікації богословського мислення Слуги Божого Андрея Шептицького", Товариство Українських Пенсіонерів "Бесіда", Торонто, дня 4. листопада 1975 р.
- "Український Вільний Університет", Наукова Конференція К НТШ, Торонто, дня 14. грудня 1975 р.
- "Блаженніший Патріарх Іосиф I і майбутнє Української Католицької Церкви в діаспорі", Філадельфія, дня 11. січня 1976 р.; повторена двічі в Торонті у днях 15. лютого і 10. березня 1976 р.
- "Some Remarks Concerning a Theological Description of Prayer", Pub-

lic Colloquium, University of St. Michael's College, Toronto,
January 12, 1976.

Праці в друку і готові до друку:

- Праця наведена під т. 2. а/ вже в друку в актах симпозію.
- Праця наведена під т. 2. б/ вже в друку в бюлетені "За Рідну Церкву".
- Праця наведена під т. 2. ж/ мабуть появиться в журналі: Greek Orthodox Theological Review.
- "Деякі зауваження до Богословського окреслення молитви" була прийнята до друку в збірнику на пошану Проф. д-ра Ярослава Рудницького.
- "500th Anniversary of the Letter of Misael, the Metropolitan of Kiev, to Pope Sixtus IV (1476-1976)" to be delivered at the 11th Conference on Medieval Studies, Western Michigan University, Kalamazoo, Mich., May 2-5, 1976.

Теми над якими працює:

- "Богословська аналіза листа Мисаїла, митрополита Київського, до папи Сикста IV". /Половина праці готова/.
- "Григорій Сковорода як богослов". /Половина праці готова/.
- "Християнське поняття культури в еклезіологічному контексті". Праця в початкових стадіях дослідів.

ПРОФ. ЛЕВ ШАНКОВСЬКИЙ

- Українська Галицька Армія. Воєнно-історична студія. Вінніпег 1974 /помилка - має бути 1975 - ЛШ/, ст. 396. Вид. хор. УСС Дмитра Микитюка.
- "Ген. Мирон Тарнавський і договір УГА з Добармією ген. Денікіна", стаття в книзі Процес ген. Мирона Тарнавського в 1919 р. Вінніпег 1976 р. ст. 5-23. Вид. хор. УСС Дмитра Микитюка.
- "Нарис української воєнної історіографії" /продовження: 15-17 розділи III частини/, Український історик, Нью Йорк-Торонто-Мюнхен, 1975, ч. 1-2 /45-46/, ст. 45-69.
- "Спогади Д. Шумука" у світлі фактів, Визвольний шлях, Лондон, 1975, кн. I, ст. 64-81, кн. II, ст. 177-189, кн. III, ст. 326-342, кн. IV, ст. 431-448.
- "Перспективний погляд на українську воєнну історію" /доповідь на сходинах Відділу ОБВУА в Філадельфії, дня 27.III.1976/.

ПРАЦІ У ПІДГОТОВІ:

- Нарис історії Стрийщини - стаття для Стрийського збірника. Готова одна третина, яку вже віддано до друку, над рештою саме тепер працює.
- Українська Повстанська Армія - історія й інтерпретація. Ця книжка об'ємом 600-700 сторінок, над якою працює й збирає матеріали вже 12 років, готова наполовину. Можливо, що зможе з'явитися до друку в другій половині цього року.
- "Гучаччина в роки визвольної війни 1918-1920", ст. 76-84; /Збірник Гучаччини/.
- "Українські збройні сили в перспективі нації", ст. 796-814. /там же/.

СЕНАТОР ПРОФ. Д-Р ПАВЛО КИЗИК

- For a Better Canada. A collection of selected speeches delivered in the Senate of Canada and conferences in various centers across Canada. Ottawa, Canada, pp. 382.

ПРОФ. Д-Р МАТВІЙ СТАХІВ

- "Михайло Грушевський як історик і національний діяч". Життєпис для першого тому англійського видання "Історії України-Руси" Михайла Грушевського.
- Готується до друку:
- "Який був вплив Царгороду на державно-суспільний лад України-Руси в 10 - 14 віках".
- Зредагував Збірник Секції Історії України, як черговий том "Записок НТШ": "Михайло Грушевський як історик і національний провідник". Збірник охоплює статті кількох членів НТШ і документи.
- Перевірив згідність англійського перекладу Історії України - Руси акад. Михайла Грушевського щодо згідності з оригіналом.

Д-Р ЯРОСЛАВ ГРИНЕВИЧ

- 22. квітня 1975 р. в часописі "Америка" - спогад п.з. "Один Великдень в УГА".
- 7. червня 1975 р. в часописі "Наша Мета" - Торонто, Канада, оповідання п.з. "Дивна пригода".
- вересень 1975 р. в часописі "Свобода" - стаття у 60-річчя Здвигу Соколів і Січей у Львові.
- 22. жовтня 1975 р. в часописі "Свобода" - стаття п.з. "Пам'яті Великого Громадянина" /у 10-річчя смерті сл. п. Д-ра Степана Витвицького/.
- Різдво 1975 р. в часописі "Америка" спогад п.з. "Різдво в чотирьох кутнику смерті".
- 18. лютого 1976 р. в часописі "Свобода" - стаття п.з. "Епізод з життя пок. Д-ра Ол. Саноцького.
- 25. березня 1976 р. і в квітні 1976 р. в часописі "Народна Воля" стаття п.з. "Бжи Енджевич і його літературний дарунок для українців".

/ Продовження на наступній сторінці /

- грудень 1975 р. - Вісник ООЧСУ ч.12, спогад п.з. "Скорбні дні" у 100-річчя уродин сл. п. Катрі Гриневичевої.
- в "Америці" у Філадельфії готовий до друку спогад п.з. "Тифозний шпиталь УГА в Чотирокутнику смерти."
- в часописі "Гомін України" в Торонті, Канада рецензія на книжку п.з. Книжка про І-ий листопад 1918 р. Ясні і темні в ній сторінки.
- З більших праць готова до друку політична розвідка п.з. "Польща на власнім суді" /ок. 200 ст. машинопису/ в посіданні Д-ра Ст. Росохи "Вільне Слово" Канада. Майже готова праця /ок. 20 ст. машинопису/ як доповідь на Наукову Конференцію НТШ, з приводу 120-річчя уродин і 60-річчя смерті Івана Франка. Тема доповіді: "Релігія в життю і творчості Івана Франка."

АВГУСТИН ШТЕФАН

- Монс. Августин Волошин, /батько національного відродження Карпатської України/, /вже полано до друку/.
  - За Правду і Волю, друга книжка, /половина вже видрукована у "Вільнім Слові"/.
- Публікував статті:
- Проф. Осип Бокшай /1891-1976/ "Америка", 9. XII.75.
  - Різко в Ужгороді та в Ясні 1918 р., "Америка", 30.XII.75.
  - В Карпатській Україні ще живе Бог, "Америка", 9.III.76.
  - Плебісцит Американських Угро-Русинів за Україну в 1918 р., "Америка", 16.IV.76.

II.

Діяльність Комісії Англомовного Видання Десятитомової Історії України-Руси акад. Михайла Грушевського

1.

Переклад перших чотирох томів великої "Історії України-Руси" Михайла Грушевського поступив вперед у такій мірі:

- Перший том, який перекладає Проф. Д-р Микола Ф. Чировський, уже закінчений. реписано на чито кругло дві третини матеріялу. Решта є вигладжувана і переписувана. д-р
- Третій том, який перекладав Проф. Кость Андрусин, уже закінчений у

перекладі і переписаний на чисто.

- Другий том перекладає о. Проф. Д-р Мелетій Войнар до 125 сторінки оригіналу, а решту перекладає Проф. Д-р Юрій Логуш. Готовий переклад о. Проф. Войнара, а решта перекладу в роботі.
- Четвертий том є в перекладі Проф. Д-ра Петра Стерча і праця поступає вперед.

Згідно з постановою Комісії перевірку згідності перекладу з оригіналом мають переводити спільно Проф. М. Стахів і Проф. М. Чировський. Перевірку тому, який перекладає Проф. Чировський, замість нього переводить Проф. П. Стерчо. Перевірка йде в міру готової частини перекладу в чистописі. Готовий у чистописі переклад третього тому вже перевірів щодо згідності з оригіналом Проф. Стахів і віддав Проф. Чировському по його перевірці.

Партії чистопису перевірені щодо згідності з оригіналом, є передавані до остаточної англомоної редакції сенаторові Проф. Д-рові Павлові Кзикові.

Перший том повинен бути відданий до друку восени цього року, а за ним по деякім часі дальші томи. Друкування і видання буде переводити преса одного з канадійських державних університетів.

2.

Окрім оригінального першого тексту тому Історії України акад. Михайла Грушевського, виготовленого в англійським перекладі, який знаходиться тепер у стані останньої перевірки, є вже готовий довгий життєпис Михайла Грушевського під аспектом головно його наукової діяльності. Цей життєпис буде вміщений у першому томі. Тепер викінчується його англійський переклад.

Згідно з постановою Комісії до кожного тому має бути додана дальша бібліографія тих важливіших різномовних праць, які були публіковані після останнього видання тому історії М. Грушевського. Ця додаткова бібліографія є підготовлювана Бібліографічною Підкомісією цього видання, головою якої є Проф. Д-р Василь Луців.

3.

Видання цієї монументальної історії України в англійським перекладі є з природи речі коштовне. Бо ж кожний том має середньо понад 600 сторінок друку великої вісімки. Тепер друк, папір і перепліт сильно подорожляли. До того ще приходять кошти мап і ілюстрацій.

Проте українська національна спільнота є свідома того, що в сучасному

стані поневолення української науки московсько-советською окупацією України і з огляду на ріст антиукраїнських публікацій цього режиму і прихильників його антиукраїнської історичної доктрини в англійськомовних країнах, це видання всебічної української історії в англійським перекладі є необхідне. Тим то на Фонд Видання Історії Грушевського, яким адмініструє Управа НТШ в ЗДА, напливають значні пожертви меценатів української незалежної науки в рамках НТШ. Імена цих меценатів будуть для тривалого признання вміщені у чергових томах, а меценати, які жертвують принаймні одну тисячу доларів, будуть відзначені світлинкою і енциклопедичним життєписом.

Для загальної інформації подаємо нижче список імен тих меценатів, які жертвували сто доларів і вище:

- Сл. п. Дорота Кульчицька, Нью Йорк, Н.Й. 92,000 дол.
- Сл. п. Пилип Матлай, Нью Йорк, Н.Й. 18,000 дол.
- Проф. Д-р Михайло Гуцуляк, Ванкувер, Б.К. суму коштів друку одного тому.
- Сл. п. Василь Григорчук, Торонто, Онт. 7,000 дол.
- Товариство "Читальня Просвіти", Вінніпег, Ман. 5,000 дол.
- Олена Кобзей для вшанування свого чоловіка Томи, Вінніпег, Ман. 4,000 дол.
- Н.Н., Нью Джерсі 7,000 дол.
- Ксеня Калмукова, Нью Йорк, для пошани свого мужа Івана, 1,000 дол.
- Громадський Комітет у Балтиморі, Мд. 1,488.28 дол.
- Р. Пристай, 1,000 дол.
- Д-р Д. Лепкий, Шикаго, Ілл. 500 дол.
- Е. Михайлович, 500 дол.
- Фрід Лисск, Філадельфія 2,500 дол.
- С. Сім'яник, 250 дол.
- Українські мотелярі в Лейк Джордж, Нью Йорк, 405 дол.
- Теодор Решетило, Ліма Огайо 200 дол.
- Текля і Лев Тягнибик, Шикаго, Ілл. 200 дол.
- Громадський Комітет в Маямі, Флорида, 284.50 дол.
- Степан Мокрій, Вінніпег, Ман. в рахунок декларованої тисячки - 200 дол.
- Д-р Василь Верган, Скрантон, Па. 100 дол.
- В. Гіна, 100 дол.
- Параня Олексюкова і Дмитро Ткачук, Філадельфія, Па. 100 дол.
- Я. Войнаровський, 100 дол.
- Проф. О. Гардецький, 500 дол.

- І. Кобат, 100 дол.
- К. Салюк, 100 дол.
- Анна Кузич, С. Кетерінс, Канада, 100 дол.
- Іван Млинарський, Вудсток, Канада 100 дол.
- Матвій і Ярослав Стахів, 100 дол.
- Андрій Господин, Вінніпег, Ман. 100 дол.

Окрім того пожертвували суми від 10 дол. до 50 дол: С. Волинюк, Люба Муринова, С. Сім'яник, І. Григорчук, С. Карачевський, Л. Жабко-Потапович, Д-р К. Костів, Е. Басс.

III.

Замітки

1.

Питання роз'язнення статутових зв'язків окремих НТШ і Наукових Секцій з Головною Радою Наукових Товариств ім. Шевченка

Від кінця 1960-их років серед деякої частини членів НТШ почалася дискусія про те, чи затіснити зв'язок окремих НТШ і Наукових Секцій з Головною Радою чи навпаки, ці зв'язки роз'язнити. Ця дискусія не закінчилася до тепер, бо деякі члени в погляді, що ці зв'язки треба доконче затіснити, а інші знову заступають думку, що зв'язок окремих НТШ і Секцій з Головною Радою треба статутово попустити. Більшість членів фактично не орієнтується в цій статутовій проблемі. Тому треба тут коротко з'ясувати цю проблему ближче:

1. Чи треба затіснювати чи роз'язнювати зв'язок усіх НТШ і Секцій з Головною Радою? Щоб дати відповідь на це питання, то треба собі з'ясувати як визначає цю справу обов'язуючий статут. Стож статут Головної Ради, схвалений у проєкті тодішнього ген. секретаріату в Сарселі Загальними Зборами НТШ шляхом референдуму всіх членів дня 15. січня 1955 р., формулює це питання так: "Метою Головної Ради є зберігати єдність членства і наукової діяльності Наукових Товариств ім. Шевченка...." /пар. 5/.

Ця єдність є реалізована в той спосіб, що всі НТШ обов'язані мати основні постанови своїх статутів щодо мети, членства і наукової діяльності в Секціях, згідні із статутом Матірнього Товариства /пар. 11, точка й/. Головна Рада має обов'язок перевіряти статuti окремих НТШ щодо цієї постанови. Ідеться тут практично про параграфи 1-23. Змінити їх не має

права само окреме НТШ. Щоб могла бути єдність членства усіх НТШ в одній системі НТШ, то статут Головної Ради постановляє, що прийняття звичайних членів до окремих НТШ затверджує Головна Рада /пар. 11, точка д/, і так само затверджує вибір дійсних членів окремими Секціями після того, коли окреме НТШ визначило кандидата гідним з погляду його громадського характеру /пар. 11, точка г статуту Головної Ради і пар. 7 статуту окремого НТШ/.

2. Про прийняття звичайного члена наперед рішає Управа НТШ, якщо він живе на території держави, де діє дане НТШ. Якщо Управа з якихсь причин відмовить, то спонзори цього кандидата мають право вимгати від Управи переглянути це питання наново і дати причину відмови, якщо вдруге Управа відмовилась.

Головна Рада має обов'язок переглядати прийняття звичайних членів тому, щоб був якийсь один рівень наукового стажу звичайних членів.

3. Дійсних членів обирають автономні Секції. Лише перед вибором вони мусять згідно із статутом вислухати погляд Управи на кандидата, який живе на її території, чи кандидат гідний з громадського погляду. Якщо Управа відмовить признати громадську гідність бути дійсним членом цьому кандидатові, то Секція не має права переводити вибору. Бо все одно, якби Секція всупереч постанові про громадську негідність кандидата бути дійсним членом обрала його дійсним членом, то для важности вибору потрібне затвердження Головної Ради, яка згідно з статутом мусять перед поглядом справи запитати Управу даного

НТШ про гідність кандидата. Якщо Головна Рада отримає відносну відповідь, то не може цього кандидата взагалі розглядати щодо його вибору. Ту саму процедуру стату стосує до членів-кореспондентів. При розгляді вибору кандидатів на дійсних членів Головна Рада бере в увагу не лише громадську гідність, але також рівень наукових досягнень кандидата. Це тому, щоб приблизно був один рівень наукового стажу всіх Секцій.

4. В світлі цих статуткових постанов про єдність членства НТШ і право Головної Ради затверджувати вибір дійсних членів окремими Секціями виринула була ще в 1960-их роках пропозиція авторитетного інтерпретування статуту Головної Ради так, що Головна Рада у виняткових ситуаціях має право сама розписати голосування в якійсь Секції над вибором кандидата дійсним членом. Така пропозиція виринула на Головній Раді з причин скарг деяких спонзорів щодо вибору

певних кандидатів в зв'язку з таким фактичним станом:

В деяких Секціях трапилися випадки, що дирекція не полагоджувала внесення на вибір таких чи інших кандидатів рік і довше, хоча внесення були статутowo обґрунтовані. Статут вимагає, щоб внесення на вибір кандидата не дійсного члена поставили письмово два дійсні члени даної Секції. Були випадки, що такі формально важні внесення тримала та чи інша дирекція навіть понад рік без полагодження, тобто без віддання внесення на голосування. Секція в своїй науковій діяльності є автономна, але з другого боку Головна Рада має верховне право пильнувати виконання статуту і берегти права дійсних членів ставити внесення на вибір кандидатів дійсними членами.

По розгляді цього питання Головна Рада прийняла загальну постанову, що коли дирекція формально важного внесення на вибір дійсним членом не полагоджує до 6 місяців, то Головна Рада має право сама розписати вибори в цій Секції над цим внесенням.

5. Рівнобіжно до тієї тенденції затіснювати зв'язки НТШ і Секцій з Головною Радою виникла також тенденція розв'язнити ці зв'язки. Ця тенденція була формулована так:

Треба, мовляв, погодитись змінити статут окремих НТШ і Головної Ради так, щоб окремі НТШ і Секції стали фактично незалежними організаціями щодо Головної Ради, а були тільки в лознім зв'язку. Зокрема ця тенденція висунула пропозицію, щоб при виборі дійсних членів окремі Секції самі рішали про громадську гідність кандидата, не питаючи і не рахуючись з поглядом окремих НТШ на питання гідності кандидата. В теорії можна б для "святої згоди" погодитись на таке розв'язнення зв'язків окремих НТШ і Секцій з Головною Радою, якщо хтось знайшовся такий, що умів би розв'язати таку суперечність:

а/ Кожна Секція має свій осідок в одній із країн, де знаходиться НТШ: в Америці, Австралії, чи в Європі /Сарсель/. Осідок залежить від того, де є президія дирекції даної Секції. Проте, кожна Секція діє в усіх цих країнах, має своїх членів не лише в країні осідку президії Секції, але у всіх інших. Президія Секції знає ближче громадський характер лише тих звичайних членів, яких вона бажає піднести до ступня дійсних членів чи членів-кореспондентів, які живуть і діють на території осідку президії. Візьмім теоретичний приклад: Президія Філологічної Секції має осідок у ЗДА. Вона має внесення на вибір дійсним членом кандидата, який живе десятки років в Австралії. Ясна річ, що ця президія Філологічної Секції не може аж ніяк оціню-

вати питання громадської гідності цього кандидата, бо ж його громадської діяльності і його характеру не може знати. Приймім, що ця президія має право сама рішати про гідність кандидата, не питаючи Управи НТШ в Австралії. Тоді ця президія Філологічної Секції розпише голосування над вибором цього кандидата в Австралії навіть у тому випадку, коли він є фактично негідним з громадського характеру бути дійсним членом. Бо ж цього вона не знає. Тоді цей кандидат після вибору набуває рішальне право голосу в НТШ в Австралії бо так каже статут, що всі дійсні члени на території якогось НТШ мають рішальний голос у цім НТШ. Це перша суперечність. Усунути її можна б лише тоді, коли був би змінений статут усіх НТШ в параграфах 1-23, де була постановова, що деякі дійсні члени не мають голосу в цім НТШ взагалі.

Але, ця трудність була б розв'язана лише формально. Фактично виростає б перед НТШ в Австралії в такому випадку далеко гостріша трудність. Особа, яку з громадського становища НТШ в Австралії уважало б негідною бути дійсним членом НТШ, виступала б всюди серед громади як дійсний член НТШ і це компромітувало б НТШ в Австралії. Треба було б постійно спростовувати, що дана особа, хоч і є дійсним членом Філологічної Секції, то вона не я членом НТШ в Австралії і вона за нього не відповідає. Тоді серед громади постав би хаос у думках про НТШ взагалі.

Отже, як бачимо з цієї аналізи, трудно знайти спосіб розв'язати суперечності пропозиції, яка заступає думку, що кожна Секція повинна мати абсолютне право рішати про громадську гідність кандидатів навіть у країнах поза осідком дирекції даної Секції.

Така пропозиція розв'язати зв'язки окремих Секцій і окремих НТШ з Головною Радою покищо дискутована приватно. Офіційно на сесії Головної Ради ще ніхто не висунув такої пропозиції.

2.

Що деяким колам американських професорів не подобається в українській англословній історіографії?

Ще в листопаді 1973 р. була опублікована спільна англословна праця історії Української Держави в роках 1917-1919, тобто державного будівництва під проводом Української Центральної Ради, завершеного утворенням суверенної Української Народної Республіки, потім влади Гетьмана Павла Скоропадського і після того влади Директорії УНР. Ця